

...

TD IR TDAP VAKCINA

ATMINTINĖ GYDYTOJAMS

JUMS REIKIA ŽINOTI

...

AR JŪS NAUDOJATĖS VEIKSMINGOMIS APSAUGOS NUO STABLIĖS,
DIFTERIJOS AR KOKLIUŠO PRIEMONĖMIS?

SUŽINOKITE! PASISKIEPKITE! APSISAUGOKITE!

ATMINKITE

- Naujausių mokslinių tyrimų duomenimis, planiniai skiepėjimai nuo stabligės leido 96% sumažinti sergamumą šia liga.
- Kiekvienas suaugęs žmogus kas 5-10 metų turi pakartotinai pasiskiepyti nuo difterijos ir stabligės.
- Td vakcinose sudėtyje yra toksoidai, t.y. neutralizuoti stabligės ir difterijos toksinai.
- Kai skiepijama nuo stabligės, visada patariama skiepyti Td vakcina, kad kartu būtų revakcinuota ir nuo difterijos.
- Imunitetas kokliušui laikui bėgant išblėsta.
- Suaugus bent vieną kartą reikėtų pasiskiepyti Tdap vakcina nuo stabligės, difterijos ir kokliušo, net jei buvote skiepytas vaikystėje.
- Mažosios raidės d ir p reiškia, kad suaugusiems žmonėms skirtos vakcinose sudėtyje yra mažesnis difterijos ir kokliušo antigenų kiekis nei vaikams skirtose vakcinoje. Be to, ap reiškia neląstelinį kokliušo vakcinose komponentą, t.y. vakcinoje nėra visos kokliušo sukėlėjo ląstelės kaip seniau naudotose kokliušo vakcinose.

KAM REKOMENDUOJAMA TD AR TDAP VAKCINA?

Td vakcina rekomenduojama skiepyti suaugusiems kas 5-10 metų.

Tdap yra skiriama suaugusiems kaip „sustiprinanti“ vakcinos nuo difterijos, stabligės ir kokliušo dozė.

Td ir Tdap vakcinų sudėtyje yra stabligės ir difterijos toksoidų, Tdap vakcinoje dar yra ir neląstelinės formos Bordetella pertusis antigenų. Vakcinos skiepijamos į raumenis.

KAM REIKIA SKIEPYTIS SUSTIPRINANČIA TD AR TDAP VAKCINOS DOZE?

Sveikatos priežiūros darbuotojams, kurie turi sąlytį su pacientais, reikia pasiskiepyti bent viena Tdap vakcinosa doze.

Visiems suaugusiems, ypač turintiems sąlytį su kūdikiais iki 12 mėnesių amžiaus, reikia pasiskiepyti viena Tdap vakcinosa doze.

Po traumos:

Skiriama poekspozicinė stabilgė imunoprofilaktika, esant žaizdos užteršimui dirvožemiu, gyvūnų seilėmis, purvu ar išmatomis.

TD IR TDAP VAKCINŲ EFEKTYVUMAS

80-85%

Td ar **Tdap** vakcina paskiepytų suaugusių žmonių organizme gaminasi pakankamas kiekis antikūnų mažiausiai 10 metų po vakcinacijos.

TRUMPAI APIE LIGAS

Europos Sąjungos šalyse stabiligė yra reta. Kasmet Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrui pranešama apie 130 atvejų.

Kol nebuvo pradėti planiniai skiepijimai, tūkstančiai žmonių mirė nuo difterijos. Paskutinė difterijos epidemija buvo užfiksuota buvusioje Sovietų Sąjungoje 10-ojo dešimtmečio viduryje, nors kai kurios šalys išlieka endeminėmis (pvz., Karibų jūros ir Lotynų Amerikos šalys). Didžiausias sergamumas difterija tarp ES šalių registruojamas Latvijoje.

Kokliušas išlieka aktualia visuomenės sveikatos problema visoje Europoje, kasmet pranešama apie daugiau nei 10 tūkstančius naujų atvejų Europoje, o pastaruosiu metu (2013 m.) didžiausi protrūkiai fiksuojami JAV.

STABLIGĖ

SIMPTOMAI

Stabligės sukėlėjai - Clostridium tetani į žaizdas patenka per dirvožemį ar kitus nešvarumus. Žaizdose susidariusios anaerobinės sąlygos leidžia difterijos sukėlėjams vegetuoti ir gaminti tetanospazminą – toksiną, kuris sukelia stabligei būdingus simptomus dėl raumenų spazmų: trizmą (kramtomųjų raumenų spazmą), kaklo raumenų sąstingį, disfagiją ir kt. Liga gali progresuoti iki generalizuoto raumenų spazmo dėl bet kokio išorinio dirgiklio. Pasireiškia ir karščiavimas, prakaitavimas, aukštas kraujo spaudimas ir tachikardija.

GYDYMAS

Nėra specifinio stabligės gydymo. Revakcinacija Td ar Tdap vakcinose doze ir pasyvi imunizacija stabligės imunoglobulinalais yra naudojama stabligės poekspozicinei profilaktikai.

DIFTERIJA

SIMPTOMAI

Difteriją sukelia toksigeninės *Corynebacterium diphtheriae* (sukelia *Corynebacterium ulcerans* ir *Corynebacterium pseudotuberculosis* gamina toksinas) padermės ir liga gali pasireikšti įvairiomis formomis. Sunkesnė nei odos yra kvėpavimo organų sistemą pažeidžianti difterija. Pirmieji ligos simptomai gali būti panašūs į peršalimo, tačiau gali progresuoti iki membraninio nazofaringito ar gyvybei pavojingo obstrukcinio laringotracheito (krupo). Difterijos toksinas pažeidžia įvairias organų sistemas, sukelia sunkias komplikacijas, būdingas didelis letališkumas.

GYDYMAS

Serumas prieš difterijos toksiną (antitoksinas) yra naudojamas komplikacijų rizikos sumažinimui. Siekiant išvengti gyvybei pavojingų komplikacijų, būtina kuo anksčiau suleisti difterijos antitoksino.

KOKLIUŠAS

SIMPTOMAI

Liga dažniausiai prasideda lengva viršutinių kvėpavimo takų infekcija (katarinė stadija), kuri vidutiniškai po savaitės progresuoja iki sunkaus kosulio, kuris tęsiasi maždaug 6-10 savaitių ar netgi ilgiau (dar vadinamas 100 dienų kosuliu). Tai spazminio kosulio stadija. Kosulio priepuoliai yra būdingi kokliušui, o mažiems vaikams gali pasireikšti apnėjos ir bradikardijos priepuoliai.

GYDYMAS

Makrolidai (eritromicinas, klaritromicinas, azitromicinas) gali padėti išvengti sunkios ligos eigos.

STABLIGĖ

- Mirštamumas siekia 10%
- Apnėja ir balso stygų spazmai, kai reikalinga intubacija ir mechaninė plaučių ventiliacija
- Traukuliai
- Kaulų lūžiai dėl stiprių raumenų spazmų
- Aspiracinė pneumonija

DIFTERIJA

- Mirštamumas iki 10–15%
- Viršutinių kvėpavimo takų obstrukcija ir ūmus kvėpavimo nepakankamumas
- Disfagija ir disfonija
- Miokarditas
- Periferinis neuritas

KOKLIUŠAS

- Pneumonija (22%)
- Traukuliai (2%)
- Encefalitas (< 0.5%)
- Apnėja, ypač dažnai vaikai iki 7 mėn. amžiaus
- Iki 50% vaikų reikalingas stacionarus gydymas

Lengvi

(dažniausias)

- Paraudimas ir patinimas injekcijos vietoje
- Skausmas injekcijos vietoje
- Lengvas karščiavimas (iki 38°C)
- Galvos skausmas
- Bendras negalavimas
- Lengvas pykinimas, vėmimas ar viduriavimas

Vidutinio sunkumo

- Karščiavimas (virš 39°C)
- Stiprus galvos skausmas (1 iš 300 suaugusiųjų)
- Patinimas injekcijos vietoje, trikdančią kasdienę veiklą
- Pykinimas, vėmimas, viduriavimas, trikdančią kasdienę veiklą (iki 1 iš 100 suaugusiųjų, kurie buvo vakcinuoti)

Sunkus

(retas arba labai retas)

- Stiprus skausmas ir kraujosruva injekcijos vietoje
- Sunkios alerginės reakcijos: jas gali sukelti bet kuri kita vakcina, bet skaičiuojama, kad tai sukelia viena iš milijono vakcinos dozių.

*Detali informacija apie galimus nepageidaujamus reiškinius pateikiama vakcinos informaciniame lapelyje ir specialiosiose produkto charakteristikose

KUR GALIMA RASTI DAUGIAU INFORMACIJOS?

1. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro informacija. Prieiga per internetą:
<http://www.ulac.lt/lt/uzkirsk-kelia.-apsaugok.-vakcinuok>
2. www.who.int
3. www.cdc.gov
4. www.vaccines.gov
5. www.vaccineinformation.org
6. www.ncirs.edu.au
7. Immunization Action Coalition (IAC): www.immunize.org/

MTVC
MOKYMU , TYRIMU
IR VYSTYMO CENTRAS

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union